

A.N. Groenewegen

PR No. 20-88

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
CHAMPIGNONTEELT IN NEDERLAND OVER 1988**

Januari 1990

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE CHAMPIGNONTEELT IN NEDERLAND
OVER 1988

Groenewegen, A.N.

Landbouw-Economisch Instituut, 1990

Periodieke Rapportage 20-88

ISSN 0921-4224

28 p., 8 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 9.810,- dat is 2% van de kosten (in 1987 -7% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 103.800,- per ondernemer (in 1987 f 88.060,-). Na aftrek van het saldo van de persoonlijke belastingen, de WIR-premie en de premieheffing bleef er f 94.930,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 42.920,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 100.970,- aan eigen middelen ter beschikking (in 1987 f 79.280,-). Het vreemd vermogen nam toe met f 26.650,-, zodat totaal f 127.620,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 25.640,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 57.920,-.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Champignonenteelt/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 Leeswijzer	7
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1986 T/M 1988	8
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1986, 1987 en 1988	8
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf, per onder- nemer in 1986, 1987 en 1988	8
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter teeltoppervlakte	9
2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m2 teeltoppervlakte (ten op- zichte van het voorafgaande jaar)	9
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BE- SPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1986 T/M 1988	10
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	10
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	10
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	11
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	11
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1988	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1988	15
3. Bedrijfsresultaten over 1988	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in pro- centen van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en be- sparing in 1988	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinskomen van de ondernemer	19
7. Spreiding van de besparing	19
8. Herkomst van de middelen	20
9. Besteding van de middelen	21

INHOUD (vervolg)

	Blz.
10. Spreiding van de bruto-investeringen	22
11. Balans per 31 december 1988	23
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1988 en de vermogensvergelijking	24
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1988	25
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldin- ventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1988	26
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	27

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. bloembollenteelt;
8. boomkwekerij.

Van de onder 1 t/m 7 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het betreffende boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven. De steekproeven worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de champignonteelt is met ingang van het boekjaar 1984 vernieuwd en gebaseerd op de Landbouwtelling 1982. De wegingcijfers zijn gebaseerd op de Landbouwtelling 1988.

De populatie - waaruit de steekproef voor de champignonteelt is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 sbe en meer;
- c. waarvan 60% en meer van de sbe betrekking heeft op de champignonteelt.

Aan deze criteria voldeden 663 bedrijven met een teeltoppervlakte champignons van 6445 are.

Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

De bedrijven zijn met drie verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 5,6% voor bedrijven met 70-160 sbe;
- b. 6,1% voor bedrijven met 160-340 sbe;
- c. 12,5% voor bedrijven met 340 sbe en meer.

In het boekjaar 1988 konden 39 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 539 bedrijven met een teeltoppervlakte champignons van 7048 are. De landelijke oppervlakte champignons bedroeg in 1988 9244 are. Met dit onderzoek wordt hiervan 76% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten. De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 29,20; voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 26,20 tot f 28,-, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,90, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 6%, met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten, waarvoor 2,5% is berekend;
- de afschrijving op de slijtende duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten;
- de kosten van vaste plantopstanden zijn in eerste instantie onder de kosten opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstand wordt jaarlijks op de vaste plantopstand een afschrijving berekend;

1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling nr. 311".

- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied varieert van f 36.750,- tot f 65.000,- per ha;
- de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde.
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

36% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven, die onder de "Landbouwregeling" vallen, is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde champignonbedrijf in Nederland in de periode 1986 t/m 1988.

In de bijlagen 1 t/m 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1988.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1986 t/m 1988

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1986, 1987 en 1988

Kengetal	1986	1987	1988
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	-24	-7	-2
Percentage winstgevende bedrijven	0	25	38
Percentage ondernemers met positieve besparing	14	72	80
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	58	64	67
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	19	25	29

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf, per ondernemer in 1986, 1987 en 1988 (x 1000 gulden)

	1986	1987	1988
Aantal bedrijven v.d populatie	489	529	539
Aantal ondernemers per bedrijf	1,16	1,21	1,23
Teeltopp. champignons per m2	1227	1240	1307
Bedrijfsresultaat per bedrijf			
Opbrengsten	330,0	405,0	448,7
Kosten	434,2	436,2	458,5
Netto-bedrijfsresultaat	-104,2	-31,2	-9,8
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	-20,9	+41,2	59,2
Totaal gezinsinkomen	21,2	88,1	103,8
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	4,9	76,6	94,9
Gezinsbestedingen	50,0	51,2	52,0
Besparingen	-45,1	25,4	42,9
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal eigen middelen	0,6	79,3	101,0
Totaal van vreemde middelen	35,6	7,3	26,6
Totaal beschikbare middelen	36,2	86,6	127,6
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossingen leningen o/g	17,9	24,4	25,6
Bruto-investeringen	29,4	45,1	57,9
Mutaties in liquiditeiten	-8,2	10,5	26,5
Overige bestedingen	-2,9	6,6	17,6
Totale besteding van middelen	36,2	86,6	127,6
Het eigen- en vreemd vermogen			
Eigen vermogen per einde boekjaar	443,2	503,9	587,6
Vreemd vermogen per einde boekjaar	322,8	286,7	294,4
Totaal vermogen per einde boekjaar	766,0	790,6	882,0

Tabel 2.3 *Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per vierkante meter teeltoppervlakte*

	1986	1987	1988
Aantal bedrijven	39	39	39
Teeltoppervlakte in m2 per bedrijf	1227	1240	1307
Kg champignons per m2	124	125	130
Prijs per kg (exclusief omzetbelasting)	2,06	2,47	2,52
Arbeidsbezetting in mensen per m2	6,08	5,58	5,46
Bruto-investeringen per m2	24	36	44
Kosten			
Arbeid	127	120	121
Rente	22	23	20
Afschrijvingen	45	43	42
Gas en stookolie	12	9	8
Elektra	7	6	6
Materialen	93	97	98
Overige kosten	48	54	56
Totale kosten	354	352	351
Opbrengsten			
Champignons	262	319	337
Overige opbrengsten	7	8	6
Totale opbrengsten	269	327	343
Netto-bedrijfsresultaat	-85	-25	-8
Idem in procenten van de kosten	-24	-7	-2

Tabel 2.4 *Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per vierkante meter teeltoppervlakte (% t.o.v. het voorgaande jaar)*

	1987 t.o.v. 1986			1988 t.o.v. 1987		
	waarde	volume	prijs	waarde	volume	prijs
Kosten						
Arbeid	-5,4	-5,4	0,0	0,2	-2,4	2,7
Rente	1,1	-5,6	7,0	-9,1	-1,8	-7,5
Afschrijvingen	-4,0	-5,4	1,5	-2,8	-10,4	8,5
Gas en stookolie	-26,6	2,1	-28,1	-5,5	-7,4	2,0
Elektra	-8,5	-1,9	-6,8	-0,5	+2,8	-3,2
Materialen	3,9	8,2	-4,0	1,2	-0,6	1,8
Overige kosten	9,7	8,6	1,0	2,4	3,4	-0,9
Totale kosten	-0,6	0,3	-0,9	-0,3	-2,1	1,8
Opbrengsten						
Champignons	21,5	1,1	20,1	5,9	3,6	2,2
Overige opbrengsten	+20,0	-	-	-26,9	-	-
Totale opbrengsten	21,4	-	-	5,1	-	-

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1986 t/m 1988

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1986	1987	1988
Aantal bedrijven	39	39	39
Teeltoppervlakte champignons (in m ²)	1227	1240	1307
Arbeidsbezetting (mensjaren)	4,29	3,96	4,06
Brandstofverbruik (x miljoen Kcal)	300	309	302
Idem (x miljard joules)	1254	1296	1265
Geïnvesteerd vermogen per 1 januari	463000	442000	479000
	x 1000	x 1000	x 1000
Kosten			
Arbeid	156,2	149,3	157,8
Rente	27,2	27,8	26,6
Afschrijvingen	54,7	53,1	54,4
Gas en stookolie	14,9	11,1	11,0
Elektra	8,4	7,8	8,2
Materialen	113,9	119,6	127,5
Overige kosten	58,9	67,5	73,0
Totale kosten	434,2	436,2	458,5
Opbrengsten			
Champignons	322,0	395,2	441,1
Overige opbrengsten	8,0	9,8	7,6
Totale opbrengsten	330,0	405,0	448,7
Netto-bedrijfsresultaat	-104,2	-31,2	-9,8
Idem in procenten van de kosten	-24	-7	-2

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer (x 1000 gld)

	1986	1987	1988
Aantal bedrijven	39	39	39
Aantal ondernemers	49	49	50
Netto-bedrijfsresultaat	-89,9	-25,8	-8,0
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	-20,9	41,2	59,2
Ondernemersinkomen	-11,7	+50,6	68,2
Gezinsinkomen uit het bedrijf	5,6	69,7	86,9
Totaal gezinsinkomen	21,2	88,1	103,8
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	4,9	76,6	94,9
Totaal van gezinsbestedingen	50,0	51,2	52,0
Besparingen	-45,1	25,4	42,9

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld)*

	1986	1987	1988
Aantal bedrijven	39	39	39
Herkomst			
Afschrijvingen	54,7	53,1	54,4
Besparingen	<u>-52,3</u>	<u>30,7</u>	<u>52,8</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	2,4	83,8	107,2
Overige mutaties in het eigen vermogen	-1,8	-4,5	-6,3
Vermogenssubsidies	-	-	<u>0,1</u>
Totaal van eigen middelen	0,6	79,3	101,0
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	34,3	18,9	20,9
Overige mutaties in het vreemde vermogen	<u>1,3</u>	<u>-11,6</u>	<u>5,7</u>
Totaal van beschikbare middelen	36,2	86,6	127,6
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	17,9	24,4	25,6
Bruto-investeringen	29,4	45,1	57,9
Mutaties in veldinventaris, materialen enz.	-0,6	0,9	-0,7
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	-2,3	5,7	18,3
Mutaties in liquiditeiten	<u>-8,2</u>	<u>10,5</u>	<u>26,5</u>
Totaal besteding van middelen	36,2	86,6	127,6

Tabel 3.4 *Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gld)*

	1986	1987	1988
Aantal bedrijven	39	39	39
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	402,7	404,6	443,8
Voorraad materialen en veldinventaris	22,8	23,8	23,7
Liquiditeiten	97,0	107,9	138,4
Overige bezittingen	<u>243,5</u>	<u>254,3</u>	<u>276,1</u>
Totaal activa	766,0	790,6	882,0
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	284,9	265,7	267,4
Vreemd vermogen op korte termijn	<u>37,9</u>	<u>21,0</u>	<u>27,0</u>
Totaal vreemd vermogen	322,8	286,7	294,4
Eigen vermogen	<u>443,2</u>	<u>503,9</u>	<u>587,6</u>
Totaal passiva	766,0	790,6	882,0
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	58	64	67

Bijlagen 1 t/m 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1988 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aantal sbe	275
Aantal teelten(gem.per bedr)	4.9
	m2
Champignongebouw(en)	1438
Champignons (teeltoppervl.)	1307
Opengrondstuinbouw:	
groente	636
fruit	217
overige produkten	167
braakland	372
Totaal tuinbouw	2830
Akkerbouw en grasland	10403
Verhuurd	9187
Erf,blijvende paden	3774
Totaal kadastrale oppervl.	26193
waarvan eigendom	23820

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1988 (gemidd. per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers per bedrijf	1.23
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	45
Arbeidsbezetting in mensjaren:	
arbeid v/d ondernemer	1.62
arbeid v/d echtgenotes	.50
arbeid v/d overige gezinsleden	.16
arbeid van vast perso- neel	.76
arbeid van los perso- neel	1.02
Totale arbeidsbezetting	4.06
Energieverbruik:	
gas m3 x 1000	33.5
petroleum lt x 1000	.1
ov. olie lt x 1000	5.5
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	302
Idem in joules x 1.000.000.000	1265
Electriciteit (x 1000 KWH)	54.2

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1988 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Omzet in %	100
Geïnvesteerd vermogen per begin van het boekjaar	479000
KOSTEN	
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	54290
Afschrijving vaste plant- opstand	150
Huur en pacht	350
Rente	26640
Onderhoud	17070
Electriciteit	8160
Gas	8730
Overige energiekosten	2270
Meststoffen	6490
Compost	90770
Broed	7400
Dekgrond	15870
Zaad-plant-en pootgoed	270
Gewasbeschermingsmiddelen	5730
Overige materialen	960
Veekosten	110
Werk door derden	12680
Afleveringskosten	24050
Autokosten 1)	3780
Arbeid ondernemers	82530
Arbeid echtgenotes	17570
Arbeid ov.gezinsleden	5460
Arbeid personeel	52290
Verlies op debiteuren	100
Overige kosten	14820
TOTAAL	458540
minus subsidie loon	90
TOTALE KOSTEN	458450
OPBRENGSTEN	
Groenten	1520
Fruit	220
Champignons	441070
Overige tuinbouwprod.	1180
Mutatie veldinventaris	-1270
Akkerbouw en veeteelt	1770
Overige opbrengsten	4110
Aanwas booskwekerij	40
TOTALE OPBRENGSTEN	448640
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	-9810
in % van de kosten	-2
in % van het geïnvest. verm.	-2
Arbeidsopbr. per mensjaar	36480

1) Excl. afschrijving en rente.

**Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)**

Aantal bedrijven	39
Rentabiliteitsklasse	%
Negatief	
40 en meer	7
40 - 30	6
30 - 20	6
20 - 10	21
10 - 0	<u>22</u>
Totaal verliesgevend	62
Positief	
0 - 10	29
10 - 20	7
20 en meer	<u>2</u>
Totaal winstgevend	<u>38</u>
	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	-8
Standaardfout	2,7

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1988
(gemiddeld per ondernemer)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers	50
Netto-bedrijfsresultaat	-7990
Handenarbeid v.d. ondernemer	67170
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	59180
Berekende rente +	21680
Ontvangen rente +	480
Betaalde rente -	13290
Financ. kosten -	610
Saldo	8260
Rentesubsidie	740
Ondernemersinkomen	68170
Handenarbeid echtgenote	14300
Handenarb. overige gezinsl.	4440
Tot. Handenarb. gezinsleden	18740
Gezinsinkomen uit bedrijf	86910
Inkomen buiten het bedrijf	16890
Totaal gezinsinkomen	103800
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-1650
Persoonlijke belastingen	3010
Premies voor volksverzek.	7510
Totaal van belast. en premies	8870
Besteedb. ink. gezin en bedr	94930
Af: Premie vrijw. verzekering	6040
Betaald loon gezinsleden	2640
Overige gezinsbestedingen	43330
Totaal van gezinsbestedingen	52010
Besparing incl. WIR-premie	42920
Besparing excl. WIR-premie	41270
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf	
Positief	
Huurwaarde woning(en)	9030
Huren buiten bedrijf	1120
Rente buiten bedrijf	3750
Uitkering volksverzekeringen	5290
Inkomen uit arbeid	2900
Overige baten	1640
Totaal positief	23730
Negatief	
Afschrijving woning(en)	3520
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1340
Rente prive-leningen	1960
Overige lasten	20
Totaal negatief	6840
Inkomen buiten bedrijf	16890

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaalgezinsinkomen (aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

	Arbeidsopbrengst	Ondernemersinkomen	Totaalgezinsinkomen
Aantal bedrijven	39	39	39
Aantal ondernemers	50	50	50
	%	%	%
- f 45.000,- - - f 30.000,-	-	5	-
- f 30.000,- - - f 15.000,-	5	5	-
- f 15.000,- - - f 0,-	10	-	3
f 0,- - - f 15.000,-	-	8	-
f 15.000,- - - f 30.000,-	13	8	3
f 30.000,- - - f 45.000,-	21	14	10
f 45.000,- - - f 60.000,-	8	10	5
f 60.000,- - - f 90.000,-	24	21	31
f 90.000,- - - f 120.000,-	5	17	11
f 120.000,- - - f 180.000,-	8	5	22
f 180.000,- en meer	6	7	15
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Aantal ondernemers	50
Besparingsklasse	%
Negatief	
f 60.000,- - - f 45.000,-	3
f 45.000,- - - f 30.000,-	3
f 30.000,- - - f 15.000,-	1
f 15.000,- - - f 0,-	<u>13</u>
Totaal negatief	20
Positief	
f 0,- - - f 15.000,-	15
f 15.000,- - - f 30.000,-	14
f 30.000,- - - f 60.000,-	17
f 60.000,- en meer	<u>34</u>
Totaal positief	<u>80</u>
	<u>100</u>

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Afschrijving duurzame produktiemiddelen	54290
Afschrijving vaste plantopst	150
Totaal van afschrijvingen	54440
Besparingen	52740
Totaal van afschrijvingen en besparingen	107180
Erfenissen en schenkingen	500
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	-1280
Koerswinsten of -verliezen op effecten	2360
Betaalde premie levensverzekering ed.	-8770
Uitkering van levensverzek.	920
Vermogenssubsidies: - investeringssubsidie	60
Totaal van vermogenssubs.	60
Totaal van eigen middelen	100970
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	20960
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	260
Totaal op lange termijn	21220
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	5430
Totaal van vreemde middelen	26650
Totaal beschikbare middelen	127620

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Aflossingen op leningen o/g	25640
Bruto investeringen in:	
- grond (in exploitatie)	210
- bedrijfgebouwen	24130
- verwarmingsinstallaties	5700
- overige installaties	10960
- machines en werktuigen	9410
- boomkwekerij	40
- vee	30
- betaling op lopende invest	-5830
- overige inventaris	13270
Bruto-investeringen	57920
Veldinventaris	-1270
Materialen	210
Vooruitbetaalde kosten	380
Totaal ov.prod.middelen	-680
Woningen	11990
Deelname veiling e.d.	2590
Leningen u/g	3740
Overige beleggingen	-30
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	18290
Vorderingen	-3500
Effecten	4280
Spaarrekeningen	15000
Kas, bank en postgiro	10670
Totaal van mutaties en liquiditeiten	26450
Totaal bestedingen van middelen	127620

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Investeringsklasse	%
Negatief	5
Positief:	
f 0,- - f 10.000,-	30
f 10.000,- - f 20.000,-	21
f 20.000,- - f 40.000,-	15
f 40.000,- - f 80.000,-	14
f 80.000,- - f 150.000,-	6
f 150.000,- - f 250.000,-	1
f 250.000,- en meer	8
Totaal	100

Bijlage II Balans per 31 december 1988 (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	29
Idem per einde boekjaar	28
Duurz.prod,middelen:	
Grond(in exploitatie)	86420
Bedrijfsgebouwen	163530
Verwarmingsinstallaties	27750
Overige installaties	38280
Machines en werktuigen	44600
Plantopstanden	400
Boomkwekerij	320
Vee	260
Bet.op lop.investeringen	3290
Overige inventaris	78890
Totaal	443740
Ov.produktiemiddelen	
Veldinventaris	21150
Voorraad materialen	1490
Vooruitbetaalde kosten	1060
Totaal	23700
Liquiditeiten:	
Voorraad produkt	30
Vorderingen	22520
Effecten	29330
Spaarrekeningen e.d.	56930
Kas,lop.rek.banken/giro	29630
Totaal	138440
Overige bezittingen	
Woningen	228850
Deelname veiling e.d.	16040
Leningen u/g	6150
Diversen	25070
Totaal	276110
Totaal activa	881990
Passiva	
Vreemd vermogen	294420
Eigen vermogen	587570
Totaal passiva	881990
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	67

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1988 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

Aantal bedrijven	39

Vr.vermogen op lange term.	
Leningen van Rabobanken	224680
Leningen van ov.banken	5460
Leningen van familieleden	7250
Leningen van ov.partic.	810
Kredieten Rabobanken	25810
Kredieten ov.banken	1870
Overig	1510

Totaal	267390
Vr.verm. op korte term.	
Te betalen omzet-en loonbel.	2820
Te betalen kosten	15740
Te betalen investeringen	6380
Overig	2090

Totaal	27030

Totaal vreemd vermogen	294420

vr.verm. in % v/h totaalverm.	33

Vermogensvergelijking	
Eigen verm. per 31-12-1987	513710
Corr.o/d balans 31-12-1987	1210
Toe - en uittreding v.firm.	210
Verm.inbreng v. echtgenote	690
Herw. a.g.v.prijswijziging	25220

Eigen verm. per 1-01-1988	541040
Mut. eigen verm. in 1988	46530

Eigen vermogen per 31 december 1988	587570

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1988 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Solvabiliteitsklasse	%
Negatief	3
0 - 10	5
10 - 20	9
20 - 30	8
30 - 40	14
40 - 50	3
50 - 60	8
60 - 70	4
70 - 80	2
80 - 90	15
90 - 100	<u>29</u>
	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen	
(ongewogen gemiddelde)	60
Standaardfout	5,4

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1988(gemidd. per bedrijf)

Aantal bedrijven	39
Kas, lop. rekeningen banken en postgiro	29630
Spaarrekeningen e.d.	56930
Effecten	29330
Voorraad product en vorderingen	22550
Voorr.materialen e.d.	2550
Veldinventaris	21150
A. Totaal	162140
Te betalen omzet- en loonbelasting	2820
Te betalen kosten	15740
Te betalen investeringen	6380
Overig kort krediet	2090
B. Totaal vr.verm. op korte term.	27030
Saldo (A minus B) id. in % v/d kosten	135110 29

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

Aantal bedrijven	39
Liquiditeitsklasse	%
Negatief	
10 - 0% van de jaarkosten	<u>6</u>
Totaal negatief	6
Positief	
0 - 10% van de jaarkosten	45
10 - 20% van de jaarkosten	8
20 - 40% van de jaarkosten	14
40 - 60% van de jaarkosten	8
60% en meer van de jaarkosten	<u>19</u>
Totaal positief	<u>94</u>
	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 20-87 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1987
- No. 17-87 Rentabiliteit en financiering van de snijbloemteelt onder glas in Nederland over 1987
- No. 16-87 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteelt onder glas in Nederland over 1987
- No. 15-87 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1987
- No. 23-87 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1987/88
- No. 21-87 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1987
- No. 22-87 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1987 (oogst 1987/88)
- No. 19-87 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1987 (oogst 1987/88)
- No. 18-88 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1988